

Projectagenda 2026

Montferland Energieneutraal

Inhoudsopgave

Een uitvoeringskader met projectagenda's	blz. 3
THEMA 1: Duurzaam Wonen (huishoudens)	blz. 4
THEMA 2: Duurzame Gebouwen (niet-huishoudens)	blz. 11
THEMA 3: Duurzame Opwek	blz. 15
THEMA 4: Duurzame Bewustwording, Communicatie & Monitoring	blz. 19
Personele inzet	blz. 23
Financieel totaaloverzicht	blz. 24

Een uitvoeringskader met projectagenda's

Inleiding

Als regio en gemeente streven we ernaar om uiterlijk in 2050 energieneutraal te zijn. Dit hebben we afgesproken in het herijkte **Akkoord van Groenlo** (2023). Op basis van die doelstelling is er regionaal en per gemeente gewerkt aan het opstellen van een uitvoeringsdocument. Hoe we als regio uiterlijk in 2050 energieneutraal willen worden is vastgelegd in het **Regionaal Uitvoeringsprogramma Energietransitie Achterhoek** (2023). In Montferland is dat regionale programma vertaald naar ons eigen **Uitvoeringskader Montferland Energieneutraal 2024-2027**. In dat Uitvoeringskader staat hoe we de komende jaren als gemeente met de energietransitie aan de slag gaan.

Uitvoeringskader: focus per thema en werken met jaarlijkse projectagenda's

Het Uitvoeringskader Montferland Energieneutraal 2024-2027 bestaat uit 4 thema's: **Duurzaam Wonen, Duurzame Gebouwen, Duurzame Opwek** en **Duurzame Bewustwording, Communicatie & Monitoring**. Per thema zijn in het uitvoeringskader concrete doelen gesteld om in een periode van 4 jaar naartoe te werken. Op basis daarvan stellen we jaarlijks een **projectagenda** op waarin we de projecten van dat jaar vastleggen. Elk project draagt in bepaalde mate bij aan het bereiken van de themadoelen. We monitoren de voortgang van de projecten jaarlijks en rapporteren daarover aan de gemeenteraad. Daarnaast vindt er regionaal monitoring plaats op waar we staan met het bereiken van onze hoofddoelstelling 'energieneutraal uiterlijk in 2050' en monitoren we de voortgang van de Regionale Energiestrategie.

Door te werken met een meerjarig uitvoeringskader op hoofdlijnen en een jaarlijkse, concrete projectagenda wordt enerzijds duidelijk waar we de komende jaren mee aan de slag gaan, maar behouden we anderzijds de flexibiliteit om in te springen op nieuwe ontwikkelingen. De energietransitie is tenslotte continu in beweging.

Opzet projectagenda 2026

In de projectagenda leggen we (per hoofdthema) een aantal zaken vast voor dat specifieke jaar:

- **Beleid:** welk beleid moeten we dit specifieke jaar updaten of evalueren?
- **Regionale samenwerking:** hoe / waaraan werken we per thema regionaal samen (op basis van het Akkoord van Groenlo)?
- **Projecten:** met welke projecten gaan we per thema aan de slag? En hoe in/welke mate dragen die projecten (na afronding) bij aan de themadoelen? Dit geven we weer als de 'impact', waarbij we een indicatieve score van 1 tot 5 hanteren.
- **Personele inzet:** welke personele inzet is in de basis nodig bij de uitvoering van de projecten van een thema, naast de vaste formatie Energietransitie van 1,6 fte?
- **Financiën:** hoe zetten we de beschikbare financiële middelen in om de benodigde kosten en inzet van extra ambtelijke capaciteit te borgen? Dit is te vinden in het financiële totaaloverzicht.

De projectagenda 2026 bestaat in totaal uit 21 projecten verdeeld over de 4 thema's.

THEMA 1: Duurzaam Wonen (huishoudens)

- We streven ernaar dat 60% van de woningen een energielabel van B of hoger heeft in 2026.
- We streven ernaar dat Didam-Noord¹ en 's-Heerenberg-Oost/Lengel in 2035 aardgasvrij zijn.

Beleid

	Kostenraming
Transitievisie Warmte (2021), Programma Warmte-Koude (2026) <i>In het Programma Warmte-Koude leggen we vast waar en om welke redenen we aan de slag gaan met het aardgasvrij maken van een wijk (of gebied). Op basis van de wijkplanning in het programma gaan we vervolgens samen met inwoners en lokale stakeholders aan de slag met het opstellen van een wijk-warmteplan (uitvoeringsplan).</i> • Opstellen van Programma Warmte-Koude als opvolger van de Transitievisie Warmte, vaststelling in Q4 2026. Daar valt o.a. ook het uitvoeren van een planMER-beoordeling onder.	€40.000 (dekking deels vanuit regio-middelen NPLW²)
Energiearmoede-aanpak (2022) <i>Met de energiearmoede-aanpak helpen we huishoudens om de energierekening betaalbaar te houden en hun woning te verduurzamen.</i> Aanpak evalueren en actualiseren voor 2026-2027 i.v.m. verlenging en ophoging Rijksmiddelen. Vaststelling en start aanpak 2026-2027 in Q1.	N.v.t. (uitvoering valt onder Project 2)

Extra personele inzet³

Beleidsmedewerker Warmtetransitie	1 fte
Procesbegeleider Warmtetransitie	0,7 fte

¹ Na vaststelling van het Uitvoeringskader 2024-2027 is besloten om eerst voor heel Didam te onderzoeken welke aardgasvrije oplossingen er mogelijk zijn. Zo is er een totaalbeeld van waar collectieve dan wel individuele oplossingen kansrijk zijn. Vervolgens wordt bepaald welke wijken binnen Didam als eerste opgepakt worden.

² **NPLW**: Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie.

³ Naast de formatie á 1,6 fte Beleidsmedewerker Energietransitie/Duurzaamheid.

Regionale samenwerking

	Kostenraming
Werkgroep Betaalbare Energie <i>Regionale uitwerking, monitoring en afstemming van de energiearmoede-aanpak, inclusief uitvoering door Energieloket Achterhoek.</i>	N.v.t.
Werkgroep Nationaal Isolatieprogramma <i>Coördineren van het Nationaal Isolatieprogramma (onderdeel Lokale Aanpak Isolatie) in de regio, inclusief uitvoering daarvan door Energieloket Achterhoek. Hiervoor hebben we het Nationaal Isolatieprogramma vertaald naar de Isolatie Subsidie Achterhoek.</i>	N.v.t.
Werkgroep Ecologie in de Energietransitie <i>Regionale afstemming m.b.t. opzet Soorten Management Plan (SMP) per gemeente en uitvoering natuur-inclusief isoleren. We gaan samen verkennen of het van meerwaarde is om een regionaal kwartiermaker SMP in te huren.</i>	€20.000
Werkgroep Energieloket Achterhoek <i>Bijsturen en reflecteren op alle (basis)activiteiten van het Energieloket en afstemming over opdrachtgeverschap en financiering daarvan.</i>	N.v.t.
Werkgroep Warmte <i>Gezamenlijk optrekken bij het opstellen van de programma's Warmte & Koude en het uitvoeren van de warmtetransitie door o.a. kennis en ervaringen te delen. Vanuit deze werkgroep is een regiocoördinator warmte aangesteld en wordt in 2026 ook een secretaris geworven.</i>	N.v.t. (vanuit regionimiddelen NPLW ⁴)

⁴ **NPLW**: Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie.

Projecten

1A: Energiebesparing huishoudens

		Impact	Kostenraming
1	Lokale Aanpak Isolatie (vanuit NIP⁵) <i>We zetten in op gerichte energiebesparing van woningen/woningtypen tot deze in ieder geval 'aardgasvrij-ready' zijn om later de stap naar aardgasvrij te maken. Hiervoor hebben we de Isolatie Subsidie Achterhoek (ISA) in het leven geroepen. Woningeigenaren met slecht geïsoleerde woningen (energielabel D of lager óf wanneer minimaal 2 bouwdelen slecht geïsoleerd zijn) komen hiervoor in aanmerking. De subsidie bedraagt maximaal €2.000 per aanvrager.</i> In 2026 is voor Montferland als doel gesteld om 261 ISA-subsidies te verstrekken. Daarvoor houden we in 2026 weer twee communicatiecampagnes (voorjaar en najaar), waarbij er regionaal en lokaal aandacht wordt gevraagd voor de ISA regeling. Verder wordt de regeling waar mogelijk gepromoot via de andere projecten en contactmomenten met inwoners.		€585.500
2	Energiearmoede-aanpak uitvoeren <i>De Montferlandse aanpak energiearmoede is gebaseerd op 8 pijlers die we sinds 2022 uitvoeren met verschillende projecten. De aanpak is geactualiseerd met het actieplan 2026-2027.</i> We gaan aan de slag met: • Bespaarhulp aan Huis (energiemaatjes i.c.m. bespaarvouchers) o.b.v. 100 nieuwe deelnemers • Subsidieregeling Isolatiesubsidie Laag Inkomen Achterhoek (maximaal €5.000 isolatiesubsidie voor huishoudens met een laag inkomen, tot modaal) o.b.v. maximaal 47 aanvragen in 2026-2027 • Duurzame witgoedregeling (gratis vervangen van oud, energie-onzuinig witgoed) o.b.v. 70 verstrekte vouchers		€266.000

⁵ **NIP**: Nationaal Isolatieprogramma. Het doel van het Nationaal Isolatieprogramma is om landelijk 2,5 miljoen woningen te isoleren in de periode tot en met 2030, met de nadruk op de 1,5 miljoen slecht geïsoleerde woningen (label E, F en G) waarbij één of meerdere stappen worden gezet richting de standaard voor woningisolatie.

3	Wijkaanpakken energiebesparing (project Kleine Kernen) <i>Met de wijkaanpak stimuleren we inwoners per wijk om (samen) met energiebesparing aan de slag te gaan, waarbij het Energieloket ze ondersteunt. Centraal staat het ontzorgen van inwoners bij het verduurzamen van hun woning; wat hebben zij nodig om aan de slag te gaan? We hebben ervoor gekozen om dit project vooral in de kleine kernen te lanceren. In Q1 2026 wordt het project afgerond.</i> • Organiseren van warmtefoto-acties in Beek, Stokkum en Azewijn, inclusief informatieavonden en 1-op-1 opvolging. • Isolatieflyer De Ziep Didam huis-aan-huis verspreiden. • 1-op-1 opvolging van de warmtefoto-actie Zeddam. • Met de klankbordgroep 's-Heerenberg-Oost wordt gekeken of er in Q1 nog een energiebesparingsactie opgetuigd kan worden voor de wijk.		€29.500
4	Energieloket Achterhoek <i>Afname van basis-loketdiensten (zoals bezoek energiecoach, Energieloket op Locatie, telefonisch informatiesprek, adviseur aan huis, website/portaal) en het uitvoeren van diverse financiële regelingen namens de gemeente.</i> Ons Energieloket groeit steeds verder door. We zagen afgelopen jaar weer een flinke intensivering van het aantal bewonerscontacten, zowel fysiek als digitaal. Inwoners weten het Energieloket steeds beter te vinden en het persoonlijke contact wordt erg gewaardeerd. Daarom investeren we als gemeente steeds meer in het professionaliseren en uitbreiden van het Energieloket, om nog meer inwoners van dienst te kunnen zijn. Ook zijn dit jaar een aantal onderdelen aan de loketfunctie toegevoegd, zoals een ontwikkelbudget, budget voor kwartier maken voor de programmatische aanpak en een regionaal aanbod van individuele warmtefoto's.		€259.686
5	Opstellen SoortenManagementPlan (SMP) en aan de slag met natuurvriendelijk isoleren <i>N.a.v. de uitspraak van de Raad van State m.b.t. natuurinclusief isoleren moeten alle gemeenten een SoortenManagementPlan (SMP) opstellen. Een SMP houdt in dat gemeenten in één keer voor een gebied of de gehele gemeente ecologisch onderzoek doen. Hierbij nemen ze maatregelen ter bescherming van aanwezige diersoorten. Hierdoor is individueel ecologisch onderzoek per woning niet meer nodig. Totdat iedere gemeente een Soorten Management Plan heeft, wordt er</i>		€64.825

	<i>gewerkt met de methode Natuurvriendelijk isoleren en eventueel een pre-SMP.</i> • Uitvoering van compensatieplan NVI (creëren van 14 vleermuisvoorzieningen). • Opstellen van een preSMP als tijdelijke ontheffing van maximaal 2 jaar ter overbrugging tot het opleveren van het volledige SMP. Het volledige SMP wordt naar verwachting in Q2 2029 opgeleverd (start in Q3 2027).		
--	--	--	--

1B: Aardgasvrije woningen

		Impact	Kostenraming
6	Warmtenet Bloemenbuurt/Molenwijk Didam <i>De gemeente, Firan en lokale partners hebben een aardgasvrije warmte-oplossing in de Bloemenbuurt in Didam gerealiseerd. Een modulair warmtesysteem met als warmtebron een collectieve luchtwarmtepomp. Ruim 200 huurwoningen zijn aangesloten en daarmee is de basis gelegd voor aardgasvrij wonen in Didam. De volgende stap is om ook particuliere woningen in de Bloemenbuurt aan te sluiten en een warmtenet te realiseren in de Molenwijk.</i> Inmiddels is duidelijk dat op het huidige warmtestation van de Bloemenbuurt nog ruimte is om 50-75 particuliere woningen aan te sluiten. Dit wordt samengenomen met de ontwikkelingen voor het warmtenet in de Molenwijk. Alleen het warmtenet in de Molenwijk is momenteel onzeker. Dat had in eerste instantie te maken met de onzekerheid rondom stroomaansluiting voor het nieuwe warmtestation. Die is (tot onze verrassing) in augustus 2025 toegekend. Helaas kwamen daarna nog een aantal financiële hobbels en onzekerheden om de hoek kijken. We willen als gemeente graag door met de ontwikkelfase, maar op dit moment zijn veel onzekerheden. Het is dus onduidelijk wanneer we daar mee kunnen starten.		€85.000

7	Opstellen wijk-warmteplannen Didam <i>In Didam zijn we in de Bloemenbuurt en Molenwijk al aan de slag gegaan met een aardgasvrije warmteoplossing. Maar voor de rest van Didam moet de aardgasvrije warmte-oplossing nog worden bepaald. In 2025 is hier onderzoek naar gedaan.</i> In 2026 gaan we samen met de klankbordgroep bekijken hoe we de uitkomsten van het onderzoek naar aardgasvrije oplossingen gaan communiceren naar de inwoners van Didam. Ook willen we aan de hand van het onderzoek een fasering bepalen m.b.t. in welke wijken binnen Didam we een wijk-warmteplan (uitvoeringsplan) gaan opstellen, in samenwerking met bewoners en stakeholders in de wijk (o.a. woningcorporatie). Daarvoor zal in die wijken verdiepend onderzoek naar de haalbaarheid van de aardgasvrije warmteoplossing nodig zijn. Dit komt ook terug in het Programma Warmte-Koude (zie Beleid).		€35.000
8	Uitvoeren wijk-warmteplan 's-Heerenberg-Oost <i>Naast Didam(-Noord) is 's-Heerenberg-Oost aangewezen als wijk om voor 2030 onderzoek te doen naar aardgasvrije alternatieven. In 2023 is hiervoor het wijk-warmteplan vastgesteld. In de hele wijk zetten we in op energiebesparing. Verder lijkt een deel van de wijk kansrijk voor een collectieve warmte-oplossing, terwijl de rest van de wijk over zal stappen naar een individuele oplossing. De komende jaren gaan we verder met het uitvoeren van het wijk-warmteplan.</i> <u>Energiebesparing spoor</u> Zie project 3 Kleine Kernen, waar we een energiebesparingsactie willen organiseren voor de hele wijk 's-Heerenberg-Oost/Lengel. Ongeacht de uiteindelijke warmteoplossing (individueel dan wel collectief) gaan we in de hele wijk aan de slag met energiebesparing via een isolatiecampagne. Hiervoor stellen we een communicatieplan op, waarbij aandacht is voor het verschillende handelingsperspectief van bewoners op basis van de aardgasvrije warmteoplossing.		€50.000

	<u>Individueel spoor (all electric)</u> Voor het grootste deel van 's-Heerenberg-Oost/Lengel wordt een all electric warmteoplossing voorzien als laatste stap naar aardgasvrij. Voordat huishoudens overstappen op een warmtepomp is het belangrijk dat de woningen eerst zeer goed geïsoleerd zijn. Verder zal het tempo van het verduurzamen van met name all electric wijken voor een groot deel bepaald worden door de (on)mogelijkheden van het stroomnet. TenneT heeft aangegeven dat de uitbreiding van het hoogspanningsnet in de FGU-regio (Flevoland, Gelderland en Utrecht) jaren vertraging heeft opgelopen. Dat betekent dat we tot 2033 en mogelijk zelfs 2035 in all-electric wijken, zoals een deel van 's-Heerenberg-Oost/Lengel, inzetten op het aardgasvrij-ready maken van de woningen (energie besparen en isoleren) en op netbewuste warmteoplossingen (zoals hybride warmtepompen). Dit wordt ook opgenomen in het Programma Warmte-Koude (zie Beleid). In 2026 willen we de communicatie richting huishoudens in het all-electric deel van de wijk actief gaan opstarten. Het communicatieplan uit het energiebesparing spoor vormt hiervoor de basis. <u>Collectief spoor (warmtenet)</u> In 2025 is een vervolgonderzoek gedaan om te bekijken welke collectieve oplossing technisch-economisch het meest haalbaar is. Hiervoor is voor een aantal warmtescenario's een leidingenplan opgesteld en een daarbij behorende businesscase. In 2026 gaan we verder met: • Vastleggen van de definitieve gebiedsscope voor een warmtenet. Daarbij kijken we o.a. naar de relatie met de ontwikkeling van het Drieheuvelenpark, planning van de woningcorporatie en andere trajecten in de wijk; • Verdere verfijning van de businesscase, waarbij we ook de vraag naar koeling (passief en/of actief op te lossen) en kansen voor collectieve opslag nog nader onderzoeken; • Uitwerking van de governance-structuur van het warmtebedrijf. Begin 2026 vindt als eerste stap verdere afstemming met o.a. de woningcorporatie plaats om de verschillende planningen op elkaar te leggen. Daarna wordt het vervolgonderzoek opgestart. Hier hoort ook een participatietraject bij, waarvoor een participatieplan wordt opgesteld in afstemming met de klankbordgroep.		
--	---	--	--

THEMA 2: Duurzame Gebouwen (niet-huishoudens)

- In 2026 is het energieverbruik van de commerciële dienstverleningssector afgenomen naar 200 TJ.
- Uiterlijk in 2025 is het percentage kantoren met energielabel C of beter toegenomen naar 100%.
 - *Dit doel is in 2025 niet behaald. In 2025 had 67% van de kantoren een energielabel C of beter. Met projecten nummers 9 en 10 zetten we erop in om dit doel alsnog te gaan behalen.*
- In 2026 is het aandeel grootschalig zon op dak toegenomen naar 18 GWh.
- In 2026 is het energieverbruik van de publieke dienstverleningssector afgenomen naar 70 TJ.

Beleid

	Kostenraming
N.v.t.	N.v.t.

Regionale samenwerking

	Kostenraming
Werkgroep bedrijven De werkgroep coördineert en monitort de opdracht aan het Duurzaam Ondernemerscentrum Achterhoek (DOA). Onderdeel daarvan zijn twee halfjaarlijkse rapportages over de voortgang van de activiteiten door DOA en elk kwartaal een overleg tussen de werkgroep en DOA voor monitoring. De werkgroep stemt ook de samenwerking tussen DOA en Omgevingsdienst Achterhoek (ODA) af om bedrijven te stimuleren energiebesparende maatregelen te treffen. Er is kennisuitwisseling op het gebied van campagnes op bedrijventerreinen en het optuigen van smart energy hubs. Tot slot gaat de werkgroep in 2026 een regio-breed beeld vormen m.b.t. de controles die de ODA uitvoert (zie ook Project 13) en wordt verkend wat een goede aanpak is voor de doelgroep maatschappelijk vastgoed (zie ook Project 15 en 16).	N.v.t.

Extra personele inzet⁶

Junior Beleidsmedewerker Energietransitie	1 fte
---	-------

⁶ Naast de formatie á 1,6 fte Beleidsmedewerker Energietransitie/Duurzaamheid.

Projecten

2A: Duurzame bedrijven (commercieel)

		Impact	Kostenraming
9	Duurzaam Ondernemerscentrum Achterhoek (DOA) <i>Ondernemers kunnen sinds Q4 2025 bij het DOA terecht voor advies en begeleiding van het verduurzamen van hun bedrijfsgebouw.</i> - In 2026 gaan we het DOA actief promoten en onder de aandacht brengen bij onze Montferlandse ondernemers en bedrijvenkringen. DOA gaat starten met één centrumcampagne en één bedrijventerreincampagne in Montferland. Zij zetten in op ontzorging van bedrijven bij het nemen van verduurzamingsmaatregelen. - DOA is ons energieloket voor bedrijven. Ondernemers er laagdrempelig terecht met hun vragen en voor advies en ondersteuning. Door middel van communicatie via verschillende mediakanalen doet DOA actief aan kennisdeling. Onder andere door praktische en inspirerende voorbeelden uit de regio te delen in tekst of video. Door whitepapers en factsheets te delen, maar ook met de digitale nieuwsbrief en in lokale media.		€22.500
10	Energiebespaarplicht i.s.m. Omgevingsdienst Achterhoek (ODA) <i>De ODA voert controles uit bij bedrijven om te kijken of zij voldoen aan de landelijke energiebespaarplicht die al een aantal jaar geldt.</i> Op basis van de inventarisatie (zie Regionale samenwerking) van alle controles die de ODA uitvoert op het gebied van energietransitie gaan we bepalen of en hoeveel extra controles Montferland vanaf 2027 wil afnemen. Het gaat dan om: de informatieplicht energiebesparing, EML-controles, de Label C-verplichting voor kantoren en de rapportageplicht werkgebonden personenmobiliteit.		N.v.t. (aparte dekking voor)

11	Pilot bedrijventerrein Matjeskolk Loerbeek <i>In 2026 stellen we een plan van aanpak op om samen met ondernemers een pilot te starten op het bedrijventerrein Matjeskolk in Loerbeek. Het doel van deze pilot is om thema's als aardgasvrij en energieopslag samen te brengen op een bedrijventerrein en daarmee bij te dragen aan een toekomstbestendig terrein op het gebied van energie.</i> • We gaan verkennen of de pilot op bedrijventerrein Matjeskolk in Loerbeek uitgevoerd kan worden. Dit bedrijventerrein lijkt vanwege een aantal factoren interessant: ◦ Er lijkt potentie om dit bedrijventerrein aardgasvrij te maken door middel van een collectieve oplossing. ◦ Er zijn ideeën bij enkele ondernemers om collectief energie op te slaan. ◦ Ondernemers op het bedrijventerrein weten elkaar te vinden. ◦ Wij spelen zelf als gemeente ook een rol op dit bedrijventerrein, omdat de gemeentewerf er is gevestigd. • Opstellen plan van aanpak (o.a. koppeling met Programma Warmte-Koude, zie Thema 1, Beleid), inclusief inhuur projectleider. Na vaststelling van het plan van aanpak wordt de pilot opgestart, naar verwachting nog in 2026.		€50.000
----	--	---	---------

2B: Duurzaam vastgoed (publiek)

		Impact	Kostenraming
12	Stimuleringsregeling duurzame maatregelen non-profitorganisaties <i>De stimuleringsregeling is bedoeld voor het verduurzamen van accommodaties van maatschappelijke organisaties zoals stichtingen, scholen en sportverenigingen. Deze organisaties hebben meestal niet veel financiële armslag om te verduurzamen, maar willen wel besparen op het energieverbruik, zodat er meer geld over blijft voor de activiteiten waarvoor de stichting of vereniging is opgericht.</i> • Promoten van de regeling, met name tijdens reguliere bijeenkomsten van de doelgroep. • Evaluatie van de regeling.		N.v.t.

13	Verduurzamen gemeentelijk vastgoed <i>In het meerjarenonderhoudsplan (MJOP, d.d. 2023) is vastgelegd welke investeringen er de komende jaren worden gedaan om alle gemeentelijke gebouwen te verduurzamen. Ook willen we aan de slag met thema's als circulariteit. Hieronder staat vermeld wat er in 2026 op de planning staat.</i> • Zonnepanelen en warmtepomp plaatsen bij gymzaal Kilder.		N.v.t. (aparte dekking voor)
14	Aanjagen verduurzaming non-profit doelgroep Veel maatschappelijke organisaties hebben een eigen accommodatie en te maken met hoge energielasten. De gemeente wil hen graag op weg helpen met het verduurzamen van hun gebouw. • Aansluiten bij bijeenkomsten van de doelgroep om duurzame mogelijkheden/regelingen onder de aandacht te brengen; • Actualiseren van het overzicht met mogelijkheden m.b.t. advisering, begeleiding en financiering en deze actief blijven delen (o.a. via de gemeentelijke contactpersonen voor deze doelgroep).		N.v.t.

THEMA 3: Duurzame Opwek

- In 2030 hebben we 93 GWh⁷ aan windenergie gerealiseerd. We streven er naar om in 2025⁸ de vergunning te verlenen voor een nieuw windproject om die doelstelling tijdig te kunnen behalen.
- T/m 2026 staan we geen grootschalige zon-op-land projecten toe. We kiezen voor maatwerk bij kleinschalige zon-op-land projecten.
- In 2025 ligt er een integraal schetsontwerp voor een Smart Energy Hub in het zuidoosten van de gemeente. Op basis hiervan wordt besloten of het concept kansrijk is om verder te ontwikkelen.
 - *Dit doel is in 2025 niet behaald. De belangrijkste schakels voor een Smart Energy Hub zijn het nieuwe windpark en te ontwikkelen bedrijventerrein bij 's-Heerenberg. De voortgang om te komen tot een Smart Energy Hub is daarmee afhankelijk van de planning van die twee ontwikkelingen.*

Beleid

	Kostenraming
Afwegingskader grootschalige opwek van energie met wind en zon (2020), incl. addendum lokaal eigendom en participatie bij windenergie (2024) <i>In het beleidskader en addendum staat beschreven waar en onder welke voorwaarden er in de gemeente nieuwe initiatieven voor wind- en zonne-energie gerealiseerd kunnen worden.</i> • Het beleid is actueel. Evaluatie van het afwegingskader vindt (indien nodig) plaats n.a.v. de monitoring zoals deze is vastgelegd in de Regionale Energiestrategie 2.0 (dd. januari 2026).	N.v.t.
Regionale Energiestrategie (RES) Achterhoek 2.0 <i>Met de RES hebben we als regio Achterhoek als doel gesteld om 1,35 TWh duurzame energie op te wekken in 2030, middels wind- en zonne-energie.</i> • Het beleid is actueel. In 2026 gaat de RES Achterhoek verkennen in hoeverre het wenselijk is om een regionaal uitvoeringsprogramma energiesystemen op te stellen. • Via de werkgroepen worden een aantal producten opgeleverd die ons moeten helpen om het RES doel te realiseren. Zie Thema 3, Regionale samenwerking.	N.v.t.

⁷ Als gevolg van de gekozen verdeling van het niet-gealloceerde deel uit de RES 1.0 stijgt de Montferlandse windopgave naar 105 TWh. Dit is door de Achterhoekse colleges vastgesteld in de RES 2.0 (januari 2026).

⁸ Nieuw verwacht doel o.b.v. stand van zaken windinitiatief is vergunningverlening in 2027.

Toetsingskader voor grootschalige (batterij)opslag

Aanvragen voor grootschalige opslaginitiatieven zijn tijdelijk on hold gezet totdat er een beoordelingskader ligt. Dit wordt eerst regionaal opgesteld (zie **werkgroepen RES, Energieopslag**). Hiervoor is input nodig vanuit het Rijk en de netbeheerders. Vervolgens wordt het regionale kader vertaald naar een Montferlands toetsingskader.

N.v.t.

Extra personele inzet⁹

Regisseur Windenergie

0,3 fte

Regionale samenwerking

	Kostenraming
Projectgroep RES <i>Werkorganisatie van de RES Achterhoek (o.a. programmamanager en -secretaris).</i>	N.v.t. (dekking vanuit regionaal RES-budget)
Regiegroep RES <i>Ambtelijk adviserend voorportaal voor bestuurlijk overleg RES (wethouders Duurzaamheid/RO).</i>	N.v.t.
RES-Werkgroep Energiegemeenschappen <i>Kennisuitwisseling over beleid m.b.t. lokaal eigendom en visievorming over hoe we lokaal eigendom (liefst energiegemeenschappen) een plek kunnen geven in de Achterhoekse energietransitie.</i>	N.v.t. (dekking vanuit regionaal RES-budget)
RES-Werkgroep Zon op Gebouw <i>Actieplan opstellen om meer zon op gebouw te realiseren, zodat het RES-doel in 2030 wordt gehaald.</i>	

⁹ Naast de formatie á 1,6 fte Beleidsmedewerker Energietransitie/Duurzaamheid.

RES-Werkgroep Doelstellingen* <i>Formuleren van opwekdoelen 2040-2050 (na vaststelling van de RES 2.0) en monitoring voortgang RES 2.0 via Datalab Gelderland-Oost (Datalab GO).</i> <i>*Deze werkgroep wordt gecombineerd met de werkgroep Akkoord van Groenlo, zie Thema 4, Regionale samenwerking.</i> RES-Werkgroep Energieopslag <i>Opstellen regionaal toetsingskader voor grootschalige opslagsystemen voor energie, kennisdeling rondom ontwikkelingen op opslag.</i>	N.v.t. (dekking vanuit regionaal RES-budget)
Werkgroep AGE B.V. <i>Inkoop van duurzame energie voor de 8 Achterhoekse gemeenten. Doel is om zoveel mogelijk lokaal opgewekte duurzame energie te leveren aan de Achterhoekse gemeenten (via het zelfleveringsmodel). De werkgroep regelt contractering rondom inkoop, bereid de bestuursvergadering AGE/algemene vergadering van aandeelhouders voor en begeleidt duurzame projecten die onder worden gebracht in het zelfleveringsmodel.</i>	N.v.t.
Werkgroep ontwikkelfonds EnergieSamen <i>Samenwerking van 4 gemeenten (Bronckhorst, Doetinchem, Montferland en Oude IJsselstreek) om aan te sluiten bij het landelijke ontwikkelfonds, waarmee we lokale coöperatieve projecten in de eerste fasen financieel kunnen ondersteunen.</i>	N.v.t. (aparte dekking voor)

Projecten

3A: Windenergie

		Impact	Kostenraming
15A	Windpark AZUM <i>In het aangewezen ontwikkelgebied voor windenergie is een nieuw windinitiatief ontstaan. Het betreft een initiatief op de grens met gemeente Oude IJsselstreek.</i>		€21.500

	- Voorbereiden vergunningverlening en opstarten omgevingsproces, beide conform gestelde voorwaarden in afwegingskader en addendum (zie Beleid). - Eerste stap betreft het vaststellen van het principeverzoek, inclusief concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau en het participatie- en communicatieplan; - Grondafspraken m.b.t. gemeentelijke gronden binnen beoogd projectgebied; - Samenwerking en afstemming met gemeente Oude IJsselstreek en provincie.		
15B	Smart Energy Hub <i>In het zuidoosten van de gemeente liggen kansen voor een smart energy hub; vraag en aanbod van duurzame energie komen hier samen. De belangrijkste schakels daarin zijn het nieuwe windpark en te ontwikkelen bedrijventerrein bij 's-Heerenberg. De realisatie van een Smart Energy Hub is daarmee afhankelijk van de planning van die twee ontwikkelingen.</i> - Verkennde gesprekken met alle betrokken partijen (afnemers en producenten van duurzame stroom) om te kijken of we een Smart Energy Hub kunnen realiseren in het gebied. - Verkennen van kansen om dit via de regiodeal op te pakken.		N.v.t.

3B: Zonne-energie

N.v.t.

3C: Netwerk, opslag en innovatie

		Impact	Kostenraming
16	Integrale gebiedsenergievisie + energiescan voor nieuwbouwonwikkeling Loil/Didam-Noordoost Voor het plangebied Loil en Didam-Noordoost (inclusief multifunctionele accommodatie bij het sportveld en de beoogde woningbouw) wordt een integrale gebiedsenergievisie en aansluitende energiescan opgesteld. Doel is het formuleren van een lokaal energiesysteem met minimale impact op het elektriciteitsnet en een onderbouwde keuze voor verwarming/koeling met bijbehorende technische en financiële haalbaarheid.		€29.525

THEMA 4: Duurzame Bewustwording, Communicatie & Monitoring

- We zetten in op verschillende communicatiemiddelen en momenten om inwoners, bedrijven en organisaties te informeren over projecten en ontwikkelingen rondom het uitvoeringskader Montferland Energieneutraal 2024-2027.
- We monitoren de voortgang t.a.v. de doelstelling energieneutraal in uiterlijk 2050 op twee niveaus:
 - Regionaal: Akkoord van Groenlo/Regionaal Uitvoeringsprogramma en RES (tweejaarlijks).
 - Gemeentelijk: jaarlijks monitoringsverslag over de voortgang van de projectagenda's en themadoelen.

Beleid

	Kostenraming
Akkoord van Groenlo (2023) <i>Het Akkoord van Groenlo is een regionale visie om de energietransitie in de Achterhoek te versnellen, waarbij we zoveel mogelijk inzetten op gezamenlijke actie (als gemeenten, maar vooral ook samen met inwoners, onderwijs en het bedrijfsleven). Het doel is om <u>uiterlijk</u> in 2050 als regio energieneutraal te zijn.</i> • Het beleid is actueel. In 2026 voegen we een addendum toe op het Akkoord van Groenlo m.b.t. een regionale koers in de warmtetransitie. Deze beschrijft op strategisch niveau hoe we als Achterhoek toewerken naar een aardgasvrije gebouwde omgeving. Het inzetten van de aanwijsbevoegdheid door gemeenteraden komt daarbij ook aan bod; hier wil de regio één lijn in trekken. Het koersdocument wordt in 2026 ter vaststelling aangeboden aan de Achterhoekse gemeenteraden en vormt belangrijke input voor alle Programma's Warmte-Koude (zie Thema 1, Beleid).	N.v.t.
Regionaal Uitvoeringsprogramma Energietransitie Achterhoek, RU23 (2023) <i>Hoe we als regio het Akkoord van Groenlo gaan realiseren, is vastgelegd in het RU23. Het RU23 bevat concrete doelstellingen en indicatoren waar we de regionale voortgang mee monitoren.</i> • Het beleid is actueel.	N.v.t.

Uitvoeringskader Montferland Energieneutraal 2024-2027 <i>In het Uitvoeringskader is vastgelegd hoe we als gemeente in de periode 2024-2027 aan de slag gaan met de energietransitie. Regionale keuzes en uitgangspunten in o.a. het RU23 en de RES zijn hier in overgenomen. Het uitvoeringskader Montferland Energieneutraal 2024-2027 bestaat uit 4 thema's: Duurzaam Wonen, Duurzame Gebouwen, Duurzame Opwek en Duurzame Bewustwording, Communicatie & Monitoring. Per thema zijn concrete doelen gesteld om naartoe te werken.</i> • Het beleid is actueel. In 2027 wordt gestart met het opstellen van het volgende Uitvoeringskader 2028-2032 (mogelijk in de vorm van een Omgevingsprogramma).	N.v.t.
Projectagenda Montferland Energieneutraal <i>Per thema uit het Uitvoeringskader zijn concrete doelen gesteld om in een periode van 4 jaar naartoe te werken. Op basis daarvan wordt jaarlijks een projectagenda opgesteld. In de projectagenda wordt vastgelegd met welke concrete projecten we dat jaar aan de slag gaan en wat daar voor nodig is aan capaciteit en middelen.</i> • Elk jaar wordt er een nieuwe projectagenda opgesteld.	N.v.t.

Extra personele inzet¹⁰

Projectmedewerker Energietransitie	0,9 fte
Communicatieadviseur Energietransitie	0,9 fte

¹⁰ Naast de formatie á 1,6 fte Beleidsmedewerker Energietransitie/Duurzaamheid.

Regionale samenwerking

	Kostenraming
Duurzaamheidscoördinatorenoverleg <i>Overkoepelend regionaal ambtelijk overleg over de klimaatopgave en energietransitie op basis van het Akkoord van Groenlo. De duurzaamheidscoördinatoren zijn gezamenlijk opdrachtnemer en adviseur van het Bestuurlijk Afstemmingsoverleg (wethouders Duurzaamheid/Energie) en sturen de regionale werkgroepen aan.</i>	N.v.t.
Werkgroep Akkoord van Groenlo <i>Monitoren van de regionale doelstellingen vanuit het Akkoord van Groenlo, het Regionaal Uitvoeringsprogramma (en na 2026 ook de Regionale Energiestrategie) vindt 2-jaarlijks plaats. Hiervoor wordt samengewerkt met DatalabGO en gebruik gemaakt van Smart Twin.</i> Het eerstvolgende regionale monitoringsmoment wordt in Q1 2026 gepubliceerd. Het bevat twee hoofdcomponenten. Ten eerste een datamonitor (samen met DatalabGO opgebouwd) die de voortgang op alle speerpunten uit het Regionaal Uitvoeringsprogramma bijhoudt. Ten tweede een kwalitatieve evaluatie rondom de regionale samenwerking. De werkgroep formuleert op basis van beide componenten een aantal conclusies en aanbevelingen.	€15.000

Projecten

4A: Communicatie

		Impact	Kostenraming
17	Communicatie- en participatiestrategie Montferland Energieneutraal <i>Hierin worden de strategische keuzes op gebied van communicatie en participatie vastgelegd, gebaseerd op de inhoudelijke doelstellingen en de doelgroepen in Montferland. De communicatiestrategie wordt vervolgens vertaald naar alle</i>		N.v.t.

	<i>projecten (in de vorm van bijvoorbeeld een communicatieplan) en ingezet om algemeen bewustwording te creëren rondom duurzaamheid, klimaatverandering, enz. Daarvoor worden verschillende communicatiemiddelen ingezet. Jaarlijks wordt de strategie geactualiseerd.</i>		
18	Activiteiten gericht op algemene bewustwording - Duurzaam event organiseren (gelinkt aan de nationale Klimaatweek in november); - Aanhaken bij bestaande landelijk of regionale (duurzame) events, activiteiten en campagnes (overzicht bewaken via contentkalender); - Samenwerking opzoeken met o.a. klimaatburgemeesters, energiecoöperaties en lokale duurzame ambassadeurs (bv. vanuit verenigingsleven).		€30.000
19	Duurzaamheidskrant/-gids <i>Jaarlijkse uitgave (Q3 2026) met artikelen over mooie initiatieven, projecten en ontwikkelingen die bijdragen aan een duurzamer Montferland. Ook komen de producten, diensten en subsidieregelingen via het Energieloket aan bod.</i>		€3.000
20	Inzet, actualisatie en doorontwikkeling van diverse communicatiemiddelen <i>Corporate communicatie via o.a. pers- en nieuwsberichten, social media campagnes, gemeentelijke website en OnsMontferland.</i>		€10.000

4B: Monitoring

		Impact	Kostenraming
21	Monitoringsverslag projectagenda Na uitvoering van de jaarlijkse projectagenda volgt een monitoringsverslag.		N.v.t.

Personele inzet

Om uitvoering te kunnen geven aan deze projectagenda wordt er extra ambtelijke capaciteit ingezet, gefinancierd vanuit de speciale uitkering (spuk) Capaciteit Decentrale Overheden voor uitvoering van Klimaat- en Energiebeleid¹¹. Hieronder staat een overzicht van de functies die gezamenlijk aan de slag gaan met de projectagenda 2026.

Vaste formatie	Fte	Dekking
Beleidsmedewerker Energietransitie/Duurzaamheid	1,6	Personele begroting
Extra ambtelijke capaciteit	Fte	Dekking
Beleidsmedewerker Warmtetransitie	1	spuk CDOKE
Procesbegeleider Warmtetransitie	0,7	spuk CDOKE
Junior Beleidsmedewerker Energietransitie	1	spuk CDOKE
Regisseur Windenergie	0,3	spuk CDOKE
Communicatieadviseur Energietransitie	0,9	spuk CDOKE
Projectmedewerker Energietransitie	0,9	spuk CDOKE
	Totaal	Kosten¹²
	6,4	€ 513.000

We werken in 2026 met een kernteam Energietransitie van 6,4 fte. Daarnaast wordt er bij verschillende projecten actief samengewerkt en afgestemd met collega's vanuit andere teams, zoals Ruimtelijke Ordening en Sociale Zaken. De verwachte totale kosten van de benodigde extra ambtelijke capaciteit zoals in de tabel weergegeven beslaat naar verwachting in totaal €513.000. Deze kosten worden betaald vanuit de Rijksmiddelen CDOKE.

¹¹ T/m 2027 kunnen we gebruik maken van de speciale uitkering (spuk) CDOKE die we in tranches in 2023-2025 hebben ontvangen. Rijksmiddelen CDOKE voor 2026 zijn uitgekeerd via het gemeentefonds (niet meer via een spuk).

¹² Kosten voor inzet van extra ambtelijke capaciteit. Exclusief kosten van de vaste formatie.

Financieel totaaloverzicht

Voor alle projecten die we in 2026 gaan uitvoeren, inclusief de benodigde extra ambtelijke capaciteit, is financiële dekking. Die financiële dekking komt vanuit verschillende gemeentelijke budgetten of subsidies vanuit de provincie of het Rijk.

In de tabel op de volgende pagina is weergegeven hoe alle kosten van de projectagenda 2026 worden gefinancierd uit die middelen. We maken daarbij onderscheid in drie soorten budgetten:

- **Budget Duurzaamheid** – dit zijn de reguliere budgetten die vanuit de gemeente Montferland beschikbaar zijn voor het uitvoeren van de Energietransitie. Het gaat om een jaarlijks budget en een opgebouwde klimaatreserve door specifieke Rijkssubsidies uit het verleden.
- **Speciale middelen** – dit zijn budgetten binnen de gemeente die gelabeld zijn voor een bepaald thema of project.
- **Subsidies & Spuk's** – zowel vanuit de provincie als vanuit het Rijk heeft de gemeente de afgelopen jaren verschillende subsidies en Spuk's (specifieke uitkeringen) ontvangen voor het uitvoeren van de energietransitie. Het gaat hierbij om gelabeld budget voor een bepaald jaar of meerjarige periode, zoals de subsidie voor de uitvoering van een Energieloket of de Spuk voor het verminderen van energiearmoede bij inwoners. Bij dit soort subsidies en Spuk's moet altijd verantwoording worden afgelegd over de besteding van deze middelen.²⁴

Inzet van beschikbare budgetten

	Budget beschikbaar vanaf - t/m	Stand 1-1-2026	Kosten 2026	Stand 31-12-2026
Budget Duurzaamheid – Regulier jaarlijks budget (2026)	2026	€ 85.000	€ 85.000	€ 0 ¹³
Budget Duurzaamheid – Klimaatreserve (algemeen)	-	€ 414.000	€ 0	€ 414.000
Budget Duurzaamheid – Klimaatreserve (energiearmoede)	-	€ 47.500 ¹⁴	€ 0	€ 47.500
Speciale middelen – Wijkaanpak (raadsmotie)	2022-2025 ¹⁵	€ 30.000	€ 30.000	€ 0
Provinciale subsidie Energieloket	2026	€ 27.000	€ 27.000	€ 0 ¹⁶
Provinciale subsidie Compensatieplan NVI	2026	€ 14.000	€ 14.000	€ 0
Spuk Energiearmoede	2022-2027	€ 348.000	€ 266.000	€ 82.000
Spuk Nationaal Isolatieprogramma	2023-2028	€ 3.309.000	€ 585.500	€ 2.723.500
Spuk Capaciteit Decentrale Overheden voor uitvoering Klimaat-/Energiebeleid	2023-2027	€ 1.507.000	€ 1.013.000	€ 494.000
Budget Capaciteit Decentrale Overheden voor uitvoering Klimaat-/Energiebeleid	-	€ 1.167.000	€ 0	€ 1.167.000
Gelderse Proeftuin subsidie (Bloemenbuurt)	2022-2027	€ 3.693.000	€ 80.000	€ 3.613.000
		€ 10.641.500	€ 2.047.500	€ 8.594.000

¹³ Per 1-1-2027 is het nieuwe reguliere jaarbudget Duurzaamheid á €85.000 beschikbaar voor het uitvoeren van de volgende projectagenda (2027).

¹⁴ Schatting op basis van vooraankondiging via VNG. Reeds €21.000 ontvangen via decembercirculaire 2025 en er volgt nog een uitkering via de meicirculaire 2026.

¹⁵ Uitvoering project loopt t/m Q2 2026, zodat we het volledige stookseizoen 2025-2026 nog benutten. Laatste kosten vallen daarom in 2026.

¹⁶ Provinciale subsidie voor uitvoering Energieloket is toegezegd t/m 2027. De subsidie voor 2027 wordt meegenomen in de volgende projectagenda (2027).

Uitgangspunt bij het opstellen van de projectagenda 2026 was om deze uit te kunnen voeren op basis van de bestaande beschikbare budgetten. Uit de tabel is op te maken dat de projectagenda 2026 voor het overgrote deel wordt gefinancierd vanuit provinciale subsidies en Rijkssubsidies (spuk's dan wel uitkeringen via gemeentefonds). Deze middelen zijn niet structureel beschikbaar. Subsidies zijn vrijwel altijd voor een vastgestelde periode inzetbaar en vaak gemarkeerd voor een specifiek thema of specifieke doelgroep. Het merendeel daarvan is (verlengd) beschikbaar gesteld t/m 2027.

We willen alle spuk middelen tijdig inzetten om onze projecten mee te realiseren. Extra alert zijn we op de spuk CDOKE, waar we de benodigde extra ambtelijke capaciteit mee financieren. Naar verwachting kunnen we in 2027 nog zo'n €500.000 van de spuk CDOKE besteden (ongeveer 1/3 van de middelen die we in 2026 vanuit deze spuk gaan inzetten). Het Rijk heeft een nieuwe CDOKE-regeling aangekondigd voor de periode 2026-2030. Vanaf 2026 worden de CDOKE middelen niet meer via een spuk, maar via een uitkering vanuit het gemeentefonds uitgegeven. Het budget CDOKE dat we voor 2026 hebben ontvangen, wordt gereserveerd voor de projectagenda 2027. Het budget CDOKE voor 2027-2030 is nog onbekend.

De laatste kolom in de tabel laat zien hoeveel er na het jaar 2026 vanuit elk budget nog beschikbaar is om in te zetten in 2027 of in sommige gevallen ook daarna. Belangrijke (grote) toekomstige kostenposten de komende jaren zijn het opstellen en uitvoeren van het SoortenManagementPlan (opvolging van **project nr. 5**) en het uitvoeren van het Programma Warmte-Koude (**Thema 1, beleid**), met andere woorden het realiseren van aardgasvrije wijken.